

የጵጵስና ማኅተም

ብፁዕ*
Garland F. Byers, Jr., J.D., D.D.‡
የእሕዛብ ጳጳስ፣ በሐዋርያዊ ተልእኮ

✠

ማኅተሙ የጳጳሱ የግል መለያ ምልክት ነው። በደብዳቤዎቻቸው፣ በጽሑፎቻቸውና በሰነዶቻቸው ላይ ይታተማል፤ የዚህ የቃሉ አገልግሎት ራሰኌ ላይም ይቆማል።

የራስ ማኅተም ከጥንት ጀምሮ የጳጳስነት ሹመት አካል ሆኖ ቆይቷል። ከመጀመሪያዎቹ ምዕተ ዓመታት ጀምሮ ክርስቲያኖች ክርስቲያናዊ ምልክቶች በተቀረጹባቸው የማኅተም ቀለበቶች ያትሙ ነበር፤ እ.ኤ.አ. በ200 ገደማ ይጽፍ የነበረው የእስክንድርያው ቀሌምንጦስ ምእመናን ማኅተሞቻቸው «ርግብን፣ ወይም ዓሣን፣ ወይም በነፋስ እየተገፋ የሚፈጥን መርከብን፣ ወይም የሙዚቃ በገናን ... ወይም የመርከብ መልሕቅን» እንዲይዙ መክሯል።[1] በ12ኛው ክፍለ ዘመን በመላዋ ቤተ ክርስቲያን ጳጳሳት የራሳቸውን ማኅተም መያዛቸው የጸና ልማድ ሆኖ ነበር።[2] እንዲህ ያለው ማኅተም ለጳጳሱ እጅግ አስፈላጊ የሆኑትን ነገሮች በምስል ያሳያል፤ በአገልግሎት ዘመናቸውም ሁሉ እነዚህን ያሳስባቸዋል።

ይህም ማኅተም እንዲሁ ነው። በላዩ ያለው እያንዳንዱ ክፍል ጳጳሱ ወደ ክርስቶስ በተጠሩበት በራሳቸው ጥሪ ውስጥ ለእርሳቸው የግል ትርጉም አለው። ከበስተጀርባው አንድ ታሪክ አለ፤ ያ ታሪክ እዚህ አልተነገረም፤ ነገር ግን ጳጳሱ ያውቁታል፤ የራሳቸውም ነው። የእያንዳንዱ ክፍል ትርጉም ከተመሠረተባቸው የመጽሐፍ ቅዱስ ቃላት ጋር ከዚህ በታች ቀርቧል።

ማውጫ

የወርቅ መሰቀሉ የብርሃን ጨረሮች መጽሐፍ ቅዱስ መብረቁ ዘንዶው የዓለም ሉል
የማዕበል ደመናትና የሚናወጡ ውኆች ቀለማቱ፦ ሰማያዊው መደብና የወርቁ ጠርዝ የተቀረጸው ጽሑፍ
መሪ ቃሉ

✠

የወርቅ መሰቀሉ

በማኅተሙ መካከል የኢየሱስ ክርስቶስ መሰቀል ቆሟል። ሞትን ድል የነሣውና ለሚያምኑበት ሁሉ የዘላለምን ሕይወት ያሰገኘው በዚያ ነው። በሕማሙ፣ በሰቅለቱ፣ በሞቱና በትንሣኤው፣ በኤደን ገነት ከሰው ውድቀት ጀምሮ ለእግዚአብሔር የሚገባውን የኃጢአት ዕዳ ከፈለ።

> «ስለዚህ ምክንያት ኃጢአት በአንድ ሰው ወደ ዓለም ገባ በኃጢአትም ሞት፥ እንደዚሁም ሁሉ ኃጢአትን ስላደረጉ ሞት ለሰው ሁሉ ደረሰ»
>
> ወደ ሮሜ ሰዎች 5:12

> «ለኃጢአት ሞተን ለጽድቅ እንድንኖር፥ እርሱ ራሱ በሥጋው ኃጢአታችንን በእንጨት ላይ ተሸከመ፤ በመገረፉ ቁስል ተፈወሳችሁ።»
>
> 1ኛ የጴጥሮስ መልእክት 2:24-25

መሰቀሉ የዚያ ድል ምልክት ነው። በእርሱ ላይ ክርስቶስ «በእኛ ላይ የነበረውን የሚቃወመንንም በትእዛዛት የተጻፈውን የዕዳ ጽሕፈት ደመሰሰው። እርሱንም በመሰቀል ጠርቆ ከመንገድ አሰወገዶታል። አለቅነትንና ሥልጣናትን ገፎ፥ ድል በመንሣት በእርሱ እያዞራቸው በግልጥ አሳያቸው» (ወደ ቆላስይስ ሰዎች 2:14-15)። የመሰቀሉ ተሰፋ ፍጻሜ የሌለው ሕይወት ነው፦ «በእርሱ የሚያምን ሁሉ የዘላለም ሕይወት እንዲኖረው እንጂ እንዳይጠፋ እግዚአብሔር አንድያ ልጁን እስኪሰጥ ድረስ ዓለሙን እንዲሁ ወዶአልና» (የዮሐንስ ወንጌል 3:16)።

መሰቀሉ በእርሱ የሚያምኑት ያንን ድል አሰቀድመው እንደ ተቀዳጁ ደግሞ ያውጃል፦

> «ሞት ሆይ፥ መውጊያህ የት አለ? ሲኦል ሆይ፥ ድል መንሣትህ የት አለ?... ነገር ግን በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ድል መንሣትን ለሚሰጠን ለእግዚአብሔር ምስጋና ይሁን።»
>
> 1ኛ ወደ ቆሮንቶስ ሰዎች 15:55, 57

በመንግሥቱም ከእርሱ ጋር ለዘላለም ይነግሣሉ፦ «ብንጸና፥ ከእርሱ ጋር ደግሞ እንነግሣለን» (2ኛ ወደ ጢሞቴዎስ 2:12)፤ እንዲሁም «ለዘላለምም እስከ ዘላለም ይነግሣሉ» (የዮሐንስ ራእይ 22:5)።

መሰቀሉ ከወርቅ የተሠራው ክርስቲያንን እንደሚያነጻ ለማሳየት ነው። የኢየሱስ ደም እንደ አንጥረኛ እሳት ነው፦ «የልጁም የኢየሱስ ክርስቶስ ደም ከኃጢአት ሁሉ ያነጻናል» (1ኛ የዮሐንስ መልእክት 1:7)። ወርቅ በእሳት እንደሚነጥር፣ ክርስቲያንም እንዲሁ ከኃጢአት ሁሉ ይነጻል። ስለ ጌታም «እርሱ እንደ አንጥረኛ እሳትና እንደ አጣቢ ሳሙና ነውና ... እርሱም ብርን እንደሚያነጥርና እንደሚያጠራ ሰው ይቀመጣል፥ የሌዊንም ልጆች ያጠራል፥ እንደ ወርቅና እንደ ብርም ያነጥራቸዋል» ተብሎ ተጽፎአል (ትንቢተ ሚልክያስ 3:2-3)።

አንዳንድ ጊዜ ክርስቲያኖች ፈተናንና መከራን ይጋፈጣሉ። ለመሰቀሉ ታምነው የሚጸኑት የዘላለም ሕይወት ይኖራቸው ዘንድ፣ እነዚህ በእሳት እንደሚፈተን ወርቅ ሊታዩ ይገባል፦

> «በዚህም እጅግ ደስ ይላችኋል፥ ነገር ግን በእሳት ምንም ቢፈተን ከሚጠፋው ወርቅ ይልቅ አብልጦ የሚከብር የተፈተነ እምነታችሁ፥ ኢየሱስ ክርስቶስ ሲገለጥ፥ ለምስጋናና ለክብር ለውዳሴም ይገኝ ዘንድ አሁን ለጥቂት ጊዜ ቢያስፈልግ በልዩ ልዩ ፈተና አዝናችኋል።»
>
> 1ኛ የጴጥሮስ መልእክት 1:6-7

> «የምሄድበትን መንገድ ያውቃል፤ ከፈተነኝም በኋላ እንደ ወርቅ እወጣለሁ።»
>
> መጽሐፈ ኢዮብ 23:10

ጌታ ራሱ እንዲህ ይመክራል፦ «ባለ ጠጋ እንድትሆን በእሳት የነጠረውን ወርቅ፥ ... ከእኔ ትገዛ ዘንድ እመክርሃለሁ» (የዮሐንስ ራእይ 3:18)። ለታማኞችም እንዲህ ሲል ተስፋ ይሰጣል፦ «እስከሞት ድረስ የታመንህ ሁን የሕይወትንም አክሊል እሰጥሃለሁ» (የዮሐንስ ራእይ 2:10)።

✠

የብርሃን ጨረሮች

ከመሰቀሉ በሰተ ኋላ የሚያበሩት የብርሃን ጨረሮች መሰቀሉ የዓለም ብርሃን መሆኑን ያመለክታሉ። ጌታ እንዲህ አለ፦ «እኔ የዓለም ብርሃን ነኝ፤ የሚከተለኝ የሕይወት ብርሃን ይሆንለታል እንጂ በጨለማ አይመላለስም» (የዮሐንስ ወንጌል 8:12)።

ጨረሮቹ ደግሞ ክርስቶስን የሚከተሉ የብርሃን ልጆች መሆናቸውን ያመለክታሉ። «የብርሃን ልጆች እንድትሆኑ ብርሃን ሳለላችሁ በብርሃኑ እመኑ» (የዮሐንስ ወንጌል 12:36)። «ሁላችሁ የብርሃን ልጆች የቀንም ልጆች ናችሁና። እኛ ከሌሊት ወይም ከጨለማ አይደለንም» (1ኛ ወደ ተሰሎንቄ ሰዎች 5:5)። «ቀድሞ ጨለማ ነበራችሁና፥ አሁን ግን በጌታ ብርሃን ናችሁ፤ ... እንደ ብርሃን ልጆች ተመላለሱ» (ወደ ኤፌሶን ሰዎች 5:8-10)።

ክርስቲያኖች ለዓለም መብራት፣ እያንዳንዳቸውም የዚያ ብርሃን ጨረር ሊሆኑ ይገባል፦

> «እናንተ የዓለም ብርሃን ናችሁ። በተራራ ላይ ያለች ከተማ ልትሰወር አይቻላትም። መብራትንም አብርተው ከዕንቅብ በታች አይደለም እንጂ በመቅረዙ ላይ ያኖሩታል በቤት ላሉት ሁሉም ያበራል። መልካሙን ሥራችሁን አይተው በሰማያት ያለውን አባታችሁን እንዲያከብሩ ብርሃናችሁ እንዲሁ በሰው ፊት ይብራ።»
>
> የማቴዎስ ወንጌል 5:14-16

ይህንንም የሚያደርጉት የመንፈስ ቅዱስን መገኘት በመቀበልና በውስጣቸው ያለው መንፈስ በሕይወታቸው አማካይነት አብርቶ እንዲወጣ በመፍቀድ ነው። ያን ጊዜ የእውነት ብርሃን ከሕይወታቸው ያበራል፤ ያም ሕይወት ሕያው መሥዋዕት ይሆናል፦ «እንግዲህ፥ ወንድሞች ሆይ፥ ሰውነታችሁን እግዚአብሔርን ደስ የሚያሰኝና ሕያው ቅዱስም መሥዋዕት አድርጋችሁ ታቀርቡ ዘንድ በእግዚአብሔር ርኅራኄ እለምናችኋለሁ፥ እርሱም ለአእምሮ የሚመች አገልግሎታችሁ ነው» (ወደ ሮሜ ሰዎች 12:1)። ያን ጊዜ ሌሎች ክርስቲያኖችን ተመልክተው የተለዩ መሆናቸውን ሊያዩ ይችላሉ፤ «በመጥፎና በጠማማ ትውልድ መካከል ያለ ነቀፋ የዋሆችም ነውርም የሌለባቸው የእግዚአብሔር ልጆች ... በእነርሱም መካከል ... በዓለም እንደ ብርሃን ትታያላችሁ» (ወደ ፊልጵስዩስ ሰዎች 2:14-16)። ክርስቲያኖች የዓለም ብርሃን የሆኑት የዓለምን ብርሃን፣ ክርስቶስ የሆነውን ሰው ኢየሱስን ራሱን ስለሚከተሉ ነው።

✠

መጽሐፍ ቅዱስ

መጽሐፍ ቅዱስ የእምነት ሕግና መሪ፣ የማይሳሳት የእግዚአብሔር ቃል ነው፦

> «የእግዚአብሔር ሰው ፍጹምና ለበጎ ሥራ ሁሉ የተዘጋጀ ይሆን ዘንድ፥ የእግዚአብሔር መንፈስ ያለበት መጽሐፍ ሁሉ ለትምህርትና ለተግሣጽ ልብንም ለማቅናት በጽድቅም ላለው ምክር ደግሞ ይጠቅማል።»
>
> 2ኛ ወደ ጢሞቴዎስ 3:16-17

ለክርስቲያን እንደ ሰይፍ እንዲጠቀምበት ተሰጥቶታል፤ ቃሉ «የመንፈስንም ሰይፍ ... እርሱም የእግዚአብሔር ቃል ነው» እንደሚል (ወደ ኤፌሶን ሰዎች 6:17)፦

> «የእግዚአብሔር ቃል ሕያው ነውና፥ የሚሠራም፥ ሁለትም አፍ ካለው ሰይፍ ሁሉ ይልቅ የተሳለ ነው፥ ነፍስንና መንፈስንም ጅማትንና ቅልጥምንም እስኪለይ ድረስ ይወጋል፥ የልብንም ሰሜትና አሳብ ይመረምራል»
>
> ወደ ዕብራውያን 4:12

ጌታ ራሱም እንዲሁ ተጠቀመበት። ኢየሱስ «ከዲያብሎስ ይፈተን ዘንድ» ወደ ምድረ በዳ በተወሰደ ጊዜ፣ ለእያንዳንዱ ፈተና በተጻፈው ቃል መለሰ፦

- «ሰው ከእግዚአብሔር አፍ በሚወጣ ቃል ሁሉ እንጂ በእንጀራ ብቻ አይኖርም ተብሎ ተጽፎአል» (የማቴዎስ ወንጌል 4:4)
- «ጌታን አምላክህን አትፈታተነው ተብሎ ደግሞ ተጽፎአል» (የማቴዎስ ወንጌል 4:7)
- «ሂድ፥ አንተ ሰይጣን ለጌታህ ለአምላክህ ሰገድ እርሱንም ብቻ አምልክ ተብሎ ተጽፎአልና» (የማቴዎስ ወንጌል 4:10)

ከዚያም ዲያብሎስ ተወው (የማቴዎስ ወንጌል 4:11)።

መጽሐፍ ቅዱስ ክርስቲያን ሕይወቱን የሚመራበት መለኪያ ነው፦ «ሕግህ ለእግሬ መብራት፥ ለመንገዴ ብርሃን ነው» (መዝሙረ ዳዊት 119:105)፤ «ቃልህ እውነት ነው» (የዮሐንስ ወንጌል 17:17)። ለዘላለም ጸንቶ ይኖራል፦ «አቤቱ፥ ቃልህ በሰማይ ለዘላለም ይኖራል» (መዝሙረ ዳዊት 119:89)፤ «ሰማይና ምድር ያልፋሉ፥ ቃሌ ግን አያልፍም» (የማቴዎስ ወንጌል 24:35)።

አማኙ የዘላለምን ሕይወት እንዴት ሊያገኝ እንደሚችል ለዘመናት ሁሉ ይመዘግባል፦ «ነገር ግን ኢየሱስ እርሱ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደ ሆነ ታምኑ ዘንድ፥ አምናችሁም በስሙ ሕይወት ይሆንላችሁ ዘንድ ይህ ተጽፎአል» (የዮሐንስ ወንጌል 20:31)። ደግሞም እግዚአብሔርንና አንድያ ልጁን፣ ጌታችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስን ያከብራል፦ «እናንተ በመጻሕፍት የዘላለም ሕይወት እንዳላችሁ ይመስላችኋልና እነርሱን ትመረምራላችሁ፤ እነርሱም ስለ እኔ የሚመሰክሩ ናቸው» (የዮሐንስ ወንጌል 5:39)።

✠

መብረቁ

ከመጽሐፍ ቅዱስ ወጥተው በዘንዶውና በዓለሙ ዙሪያ የሚጠመጠሙት የብርሃን ጅረቶች መብረቆች ናቸው። ከእግዚአብሔር ቃል ይወጣሉ፤ ዘንዶውንም ያቆሰላሉ። የእግዚአብሔር ቃል በፍጥረተ ዓለም ካሉ ኃይሎች ሁሉ እጅግ የበረታ ነው፦ «በውኑ ቃሌ እንደ እሳት፥ ድንጋዩንም እንደሚያደቅቅ መዶሻ አይደለችምን? ይላል እግዚአብሔር» (ትንቢተ ኤርምያስ 23:29)። መጻሕፍት የጌታ መብረቅ በጠላቶቹ ላይ እንደሚወጣ ይናገራሉ፦ «መብረቆችን አበዛ አወካቸውም» (መዝሙረ ዳዊት 18:14)፤ «መብረቆችህን ብልጭ አድርጋቸው በትናቸውም፤ ፍላጾችህን ላካቸው አሰደንግጣቸውም» (መዝሙረ ዳዊት 144:6)።

ክርስቲያን የእግዚአብሔርን ቃል ሲናገር ቃሉ ጠላትን ያሠቃየዋል፤ እንደ መብረቅም ይመታዋል። ሰብዓው «አጋንንት ስንኳ በስምህ ተገዝተውልናል» እያሉ በደስታ በተመለሱ ጊዜ፣ ጌታ እንዲህ ሲል መለሰ፦

> «ሰይጣንን እንደ መብረቅ ከሰማይ ሲወድቅ አየሁ። እነሆ፥ እባቡንና ጊንጡን ትረግጡ ዘንድ፥ በጠላትም ኃይል ሁሉ ላይ ሥልጣን ሰጥቻችኋለሁ፥ የሚጐዳችሁም ምንም የለም።»
>
> የሉቃስ ወንጌል 10:18-19

መብረቁ ዘንዶውን ራሱን ይመታል፤ እርሱም «ዓለሙንም ሁሉ የሚያስተው፥ ዲያብሎስና ሰይጣን የሚባለው ታላቁ ዘንዶ እርሱም የቀደመው እባብ» ነው (የዮሐንስ ራእይ 12:9)፤ የሚከተሉትንም ይመታል። በመንፈሳዊው ዓለም ይመታል፤ «መጋደላችን ከደምና ከሥጋ ጋር አይደለምና፥ ከአለቆችና ከሥልጣናት ጋር ከዚህም ከጨለማ ዓለም ገዦች ጋር በሰማያዊም ሰፍራ ካለ ከክፉት መንፈሳውያን ሠራዊት ጋር ነው እንጂ» (ወደ ኤፌሶን ሰዎች 6:12)፤ እርሱ በሚሠራበት በዓለም ሁሉም ይመታል። ስለዚህ ቅዱሳን «ከበጉ ደም የተነሣ ከምስክራቸውም ቃል የተነሣ ድል ነሡት» (የዮሐንስ ራእይ 12:11)፤ ስለዚህም ለእማኝ ሁሉ ተሰፋ ተሰጥቶታል፦ «ዲያብሎስን ግን ተቃወሙ ከእናንተም ይሸሻል» (የያዕቆብ መልእክት 4:7)።

ዘንዶው

ዘንዶው መጽሐፍ ቅዱስ ብዙ ጊዜ ዘንዶ ብሎ የሚጠራውን ሰይጣንን ይወክላል፦ «የቀደመውንም እባብ ዘንዶውን እርሱም ዲያብሎስና ሰይጣን የተባለውን ያዘው» (የዮሐንስ ራእይ 20:2)።

በዓለም ዙሪያ የተጠመጠመውም መጽሐፍ ቅዱስ እርሱ የዚህ ዓለም አምላክ እንደ ሆነ ስለሚመዘግብ ነው፦ «ለእነርሱም የእግዚአብሔር ምሳሌ የሆነ የክርስቶስ የክብሩ ወንጌል ብርሃን እንዳያበራላቸው፥ የዚህ ዓለም አምላክ የማያምኑትን አሳብ አሳወረ» (2ኛ ወደ ቆሮንቶስ ሰዎች 4:4)። ጌታ «የዚህ ዓለም ገዥ» ብሎ ጠራው (የዮሐንስ ወንጌል 12:31)፤ ሐዋርያው ዮሐንስም «ዓለምም በሞላው በክፉው እንደ ተያዘ» (1ኛ የዮሐንስ መልእክት 5:19) ጽፏል። ክርስቲያን ከሚያውቀውና ከሚረዳው እጅግ በላይ ይህን የወደቀ ዓለም ይዞታል። በኤደን ገነት ከተፈጸመው ውድቀት ወዲህ፣ ክፉ ተጽዕኖው ክርስቲያን ከቀን ወደ ቀን በሚያገኘው ነገር ሁሉ ውስጥ ደርሷል። እርሱ «በማይታዘዙትም ልጆች ላይ አሁን ለሚሠራው መንፈስ አለቃ እንደ ሆነው በአየር ላይ ሥልጣን እንዳለው አለቃ» ነው (ወደ ኤፌሶን ሰዎች 2:1-2)፤ ደግሞም «ባላጋራችሁ ዲያብሎስ የሚውጠውን ፈልጎ እንደሚያገሣ አንበሳ ይዞራልና» (1ኛ የጴጥሮስ መልእክት 5:8)።

ዘንዶው ወደ መስቀሉ ቀና ብሎ መነሣቱ ዲያብሎስ በእግዚአብሔር ቃል ላይ ያለውን ግልጽ እምቢተኝነት ያሳያል። እግዚአብሔርን፣ ክርስቶሱንና ቅዱስ የሆነውን ነገር ሁሉ መካዱን፣ እግዚአብሔር ከዘመናት መጀመሪያ ጀምሮ ያሰጀመረውንም ነገር ሁሉ ለመቃወም ያለውን ግልጽ አሳብ ያሳያል። ከሁሉ በላይ ደግሞ በእግዚአብሔር መልክና አምሳል የተፈጠረውን የሰው ልጅ ለማጥፋት ያለውን አሳብ ያሳያል፦ «እግዚአብሔርም ሰውን በመልኩ ፈጠረ፤ በእግዚአብሔር መልክ ፈጠረው፤ ወንድና ሴት አድርጎ ፈጠራቸው» (ኦሪት ዘፍጥረት 1:27)። ስለ እርሱ ጌታ እንዲህ አለ፦ «እርሱ ከመጀመሪያ ነፍሰ ገዳይ ነበረ፤ እውነትም በእርሱ ሰለ ሌለ በእውነት አልቆመም»

(የዮሐንስ ወንጌል 8:44)። «ዘንዶውም በሴቲቱ ላይ ተቈጥቶ የእግዚአብሔርን ትእዛዛት የሚጠብቁትን የኢየሱስም ምስክር ያላቸውን ከዘርዋ የቀሩትን ሊዋጋ ሄደ» (የዮሐንስ ራእይ 12:17)።

የዮሐንስ ራእይ መጽሐፍ እንደሚመዘግበው፣ ከከሓዲ ሠራዊቱና እርሱን ከሚከተሉት በዓለም ካሉ ክፉ ሰዎች ጋር ሆኖ፣ ከተከታዮቹ ሁሉ ጋር ወደ እሳት ባሕር እስኪጣል ድረስ በዚሁ እምቢተኝነት ይቀጥላል፦

> «ያሳታቸውም ዲያብሎስ እውሬውና ሐሰተኛው ነቢይ ወዳሉበት ወደ እሳቱና ወደ ዲኑ ባሕር ተጣለ፥ ለዘላለምም እስከ ዘላለም ቀንና ሌሊት ይሣቀያሉ።»
>
> የዮሐንስ ራእይ 20:10

> «እናንተ ርጉማን፥ ለሰይጣንና ለመላእክቱ ወደ ተዘጋጀ ወደ ዘላለም እሳት ከእኔ ሂዱ።»
>
> የማቴዎስ ወንጌል 25:41

✠

የዓለም ሉል

ሉሉ በዙሪያው ከተጠመጠመው ዘንዶ ተለይቶ የራሱ ትርጉም አለው። እርሱ ምድር፣ የእግዚአብሔር ፍጥረት ነው። እግዚአብሔር ሥራውን በፈጸመ ጊዜ «እግዚአብሔርም ያደረገውን ሁሉ አየ፥ እነሆም እጅግ መልካም ነበረ» (ኦሪት ዘፍጥረት 1:31)።

ምድር በመለኮታዊ ትእዛዝ ለሰው ተሰጠች፦

> «እግዚአብሔርም ባረካቸው፥ እንዲህም አላቸው። ብዙ፥ ተባዙ፥ ምድርንም ሙሉአት፥ ግዙአትም፤ የባሕርን ዓሦችና የሰማይን ወፎች በምድር ላይ የሚንቀሳቀሱትንም ሁሉ ግዙአቸው።»
>
> ኦሪት ዘፍጥረት 1:28

> «የሰማያት ሰማይ ለእግዚአብሔር ነው፤ ምድርን ግን ለሰው ልጆች ሰጣት።»
>
> መዝሙረ ዳዊት 115:16

ሰው በኤደን ገነት እግዚአብሔርን ባልታዘዘና ከተከለከለው ፍሬ በበላ ጊዜ ያንን ግዛት አጣ፦ «ምድር ከአንተ የተነሣ የተረገመች ትሁን» (ኦሪት ዘፍጥረት 3:17)።

ክርስቶስ ተከታዮቹ እንዲታዘዙት ያዝዛቸዋል፦ «ብትወዱኝ ትእዛዜን ጠብቁ» (የዮሐንስ ወንጌል 14:15-16)። ሐዋርያቱንም ወደ አሕዛብ ሁሉ ላካቸው፦

> «እንግዲህ ሂዱና አሕዛብን ሁሉ በአብ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ስም እያጠመቃችኋቸው፥ ያዘዝኋችሁንም ሁሉ እንዲጠብቁ እያስተማራችኋቸው ደቀ መዛሙርት አድርጓቸው»
>
> የማቴዎስ ወንጌል 28:19-20

የላካቸውም ይህ ዓለም እንዲዋጅና እንደገና ከእግዚአብሔር ጋር እንዲስተካከል፣ ሰውም እግዚአብሔር መጀመሪያ እንዳሰበው በምድር ላይ ግዛቱን እንዲያከናውን ነው። ምክንያቱም «ተስፋውም ፍጥረት ራሱ ደግሞ ከጥፋት ባርነት ነፃነት ወጥቶ ለእግዚአብሔር ልጆች ወደሚሆን ክብር ነፃነት እንዲደርስ ነው» (ወደ ሮሜ ሰዎች 8:21)።

የጌታ ጸሎት ስለዚህ ይናገራል፦ «መንግሥትህ ትምጣ፤ ፈቃድህ በሰማይ እንደ ሆነች እንዲሁ በምድር ትሁን» (የማቴዎስ ወንጌል 6:10)። በእነዚህ ቃላት ኢየሱስ ራሱ እግዚአብሔር ምድር መጀመሪያ ወዳሰበው ሥርዓት እንድትመለስ እንደሚሻ ያውጃል። መመለሰዋም ዲያብሎስ ሰይጣን በእግዚአብሔር ቃልና በጌታችንና በመድኃኒታችን በኢየሱስ ክርስቶስ መሥዋዕት ድል መነሣቱን ያመለክታል። ያን ጊዜ «የዓለም መንግሥት ለጌታችንና ለእርሱ ለክርስቶስ ሆነች፥ ለዘላለምም እስከ ዘላለም ይነግሣል» (የዮሐንስ ራእይ 11:15)። ስለ ተዋጁትም «በምድርም ላይ ይነግሣሉ» ተብሎ ይዘመራል (የዮሐንስ ራእይ 5:9-10)።

በማሳተሙ ላይ ያለው ይህ ምልክት ለክርስቲያን ሁሉ የእግዚአብሔርን መንግሥት በምድር ላይ የመግለጥን ግዴታ ያሳስባል። ኢየሱስ «መንግሥተ ሰማያት ቀርባለችና ንሰሐ ግቡ» (የማቴዎስ ወንጌል 4:17) እያለ ሰበከ፤ ደቀ መዛሙርቱንም «የእግዚአብሔር መንግሥት ወደ እናንተ ቀረበች» (የሉቃስ ወንጌል 10:9) እንዲሉ ላካቸው። ኢየሱስ ባለበት መንግሥቱ አለ። ኢየሱስ በዘንዶው ላይ ድል በሚነሣበት ቀን፣ ሰው እግዚአብሔር መጀመሪያ እንዳሰበው እንደገና በምድር ላይ ግዛቱን በሚያከናውንበት ጊዜም እንዲሁ ይሆናል።

✠

የማዕበል ደመናትና የሚናወጡ ውኆች

የማዕበል ደመናቱ ነፋሰን ያመለክታሉ፤ ይህም ነፋስ እዚህ መንፈስ ቅዱስ ነው። ጌታ ራሱ መንፈስን ከነፋስ ጋር አመሳስሎታል፦ «ነፋስ ወደሚወደው ይነፍሳል፥ ድምፁንም ትሰማለህ፥ ነገር ግን ከወዴት እንደ መጣ ወዴትም እንዲሄድ አታውቅም፤ ከመንፈስ የተወለደ ሁሉ እንዲሁ ነው» (የዮሐንስ ወንጌል 3:8)። በበዓለ ኀምሳ መንፈስ «እንደሚነጥቅ ዓውሎ ነፋስ» መጣ (የሐዋርያት ሥራ 2:2)። በመጀመሪያም «የእግዚአብሔርም መንፈስ በውኃ ላይ ሰፍፎ ነበር» (ኦሪት ዘፍጥረት 1:2)።

ክርስቲያን የእግዚአብሔርን ቃል ሲጠቀምና መብረቁ እባቡንና ተከታዮቹን በመንፈስ ሲመታ፣ መንፈስ ቅዱስ እንደ ቅዱስ ነፋስና እንደ ዓውሎ ይንቀሳቀሳል። ያ እንቅስቃሴ የምድርን ውኆች ራሳቸውን ያናውጣል፤ ምክንያቱም «የእግዚአብሔር ድምፅ በውኆች ላይ፥ የክብር አምላክ አንጐደጐደ፥ እግዚአብሔር በብዙ ውኆች

ላይ» (መዝሙረ ዳዊት 29:3)። ምድር ሁሉ አማኙ በእግዚአብሔር ቃል ባለው እምነትና ቃሉን እንደ ሰይፍ በመጠቀሙ ትነካለች። ቃሉ በትክክል ጥቅም ላይ ሲውል፣ መንፈስ ቅዱስ በክብር፣ በኃይልና በግዛት ይንቀሳቀሳል። ከመጀመሪያዪቱ ቤተ ክርስቲያንም ጋር እንዲሁ ነበር፦ «ከጸለዩም በኋላ ተሰብሰበው የነበሩበት ስፍራ ተናወጠ፥ በሁሉም መንፈስ ቅዱስ ሞላባቸው፥ የእግዚአብሔርንም ቃል በግልጥ ተናገሩ» (የሐዋርያት ሥራ 4:31)።

የማዕበል ደመናቱና የሚናወጡት ውኆች ለክርስቲያኑ ምላሽ ይሰጣሉ፤ የእግዚአብሔርን ቃል ለሚጠቀምበትና በጌታችንና በመድኃኒታችን በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን መንፈስ ቅዱስን ለሚጠራበት ምላሽ ይሰጣሉ። ጌታ ራሱ «ነፋሱን ገሠጸው ባሕሩንም። ዝም በል፥ ፀጥ በል አለው። ነፋሱም ተወ ታላቅ ፀጥታም ሆነ»፤ ደቀ መዛሙርቱም «እንግዲህ ነፋሰም ባሕርም የሚታዘዙለት ይህ ማን ነው?» ብለው ጠየቁ (የማርቆስ ወንጌል 4:39, 41)። ለሚያምኑትም ያንኑ ሥልጣን ተሰጥ ሰጠ፦

> «እውነት እላችኋለሁ፥ ማንም ያለው ነገር እንዲደረግለት ቢያምን በልቡ ሳይጠራጠር፥ ይህን ተራራ። ተነቅለህ ወደ ባሕር ተወርወር ቢል ይሆንለታል።»
>
> የማርቆስ ወንጌል 11:23

ስለዚህ ዓለም በዲያብሎስ ቁጥጥር ሥር እንዳለ ቢነገርም፣ የእግዚአብሔር ቃል ድል ይነሣል። ሰው በኤደን ገነት በውድቀቱ ለሰይጣን አሳልፎ በሰጠው ላይ ቃሉ ለክርስቲያን ሥልጣንን ይሰጠዋል። በእግዚአብሔር ቃል፣ በኢየሱስ ክርስቶስ ክቡር ደምና መሥዋዕት፣ እንዲሁም በሥልጣኑ አማኙ ወደ ትክክለኛ ሰፍራው ይመለሳል። የመጽሐፍ ቅዱስን መለኮታዊ ቃል በሚናገርበት ጊዜ ምድር ራሰዋ ምላሽ ትሰጣለች፤ የዚያም ምላሽ መንገድ መንፈስ ቅዱስ ነው። መንፈስ ለክርስቲያኑ ጸሎት ኃይልን ይሰጣል፦ «መንፈስ ራሱ በማይነገር መቃተት ይማልድልናል» (ወደ ሮሜ ሰዎች 8:26)። የጌታችንና የመድኃኒታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ክብር እጅግ ታላቅ ስለ ሆነ፣ መንፈስ ክርስቲያኑ በመንፈስ ለሚሰጣቸው ትእዛዛትም፣ ሰው ባጣው ላይ እንኳ፣ ኃይልን ይሰጣል፦ «ማናቸውንም ነገር በስሜ ብትለምኑ እኔ አደርገዋለሁ» (የዮሐንስ ወንጌል 14:14)።

መጽሐፍ ቅዱስ የጌታን የራሱን ቃል ይመዘግባል፦ «ሥልጣን ሁሉ በሰማይና በምድር ተሰጠኝ» (የማቴዎስ ወንጌል 28:18)። በክርስቶስ የሚያምኑ በበጉ ክቡር ደምና በእርሱ ባላቸው እምነት ወደዚያ ሥልጣን የመድረስ መብት ያገኛሉ።

✠

ቀለማቱ፦ ሰማያዊው መደብና የወርቁ ጠርዝ

ሰማያዊው መደብ ሰማይ ነው። ከመጀመሪያ ጀምሮ ሰው ከእግዚአብሔር ጋር በሚነጋገርበት ጊዜ ወደ ላይ ወደ ሰማይ ተመልክቷል፦ «በሰማይ የምትኖር ሆይ፥ ዓይኖቼን ወደ አንተ አነሣሁ» (መዝሙረ ዳዊት 123:1)። ጌታ ደቀ

መዛሙርቱን እንዲህ ብለው እንዲጸልዩ አስተማራቸው፦ «በሰማያት የምትኖር አባታችን ሆይ፥ ስምህ ይቀደስ» (የማቴዎስ ወንጌል 6:9-10)።

ሰማያዊው ቀለም ክርስቲያን በጸሎትና በልመና የሚገባባቸውን ሰማያዊ ዓለማት ያመለክታል። እርሱ የእግዚአብሔር ዙፋን ሰፍራ ነው፦ «እግዚአብሔር እንዲህ ይላል። ሰማይ ዙፋኔ ነው፥ ምድርም የእግሬ መረገጫ ናት» (ትንቢተ ኢሳይያስ 66:1)። ያ ዙፋን ለክርስቲያኑ የማይታይና የማይታወቅ ነው፤ ቢሆንም በክርስቶስ ኢየሱስ በኩል በእምነት ወደ እርሱ ይመለከታል፤ «በእምነት እንጂ በማየት አንመላለስምና» (2ኛ ወደ ቆሮንቶስ ሰዎች 5:6-7)። «ምሕረትን እንድንቀበል በሚያስፈልገንም ጊዜ የሚረዳንን ጸጋ እንድናገኝ ወደ ጸጋው ዙፋን በእምነት» ይቀርባል (ወደ ዕብራውያን 4:16)።

«ምሥጢሩ ለአምላካችን ለእግዚአብሔር ነው፤ የተገለጠው ግን ... ለእኛ ለዘላለምም ለልጆቻችን ነው» (ኦሪት ዘዳግም 29:29)። ሰው መዳኑን ለማረጋገጥ የሚበቃ እውቀት ተሰጥቶታል። ይህም እውቀት በመጽሐፍ ቅዱስ በተጻፈው ቃል በኩል ይመጣል፤ መጽሐፍ፦ «ክርስቶስ ኢየሱስን በማመን፥ መዳን የሚገኝበትን ጥበብ ሊሰጡህ የሚችሉትን ቅዱሳን መጻሕፍትን አውቀሃል» እንደሚል (2ኛ ወደ ጢሞቴዎስ 3:15)። ደግሞም በጌታችንና በመድኃኒታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ምክር፣ ትምህርትና አርአያ በኩል ይመጣል።

ክርስቲያን ልቡን በጸሎት ሲያነሣ፣ ልቡ ወደ ሰማይ፣ ሰማያዊ ዓለማትን ወደሚያመለክተው ሰማያዊ ቀለም ያርጋል፦ «ልባችንን ከእጆችን ጋር በሰማይ ወዳለው ወደ እግዚአብሔር እናንሣ» (ሰቆቃወ ኤርምያስ 3:41)። «ጸሎቴን በፊትህ እንደ ዕጣን ተቀበልልኝ፥ እጅ መንሣቴም እንደ ሠርክ መሥዋዕት ትሁን» (መዝሙረ ዳዊት 141:2)። «የዕጣኑም ጢስ ከቅዱሳን ጸሎት ጋር ከመልአኩ እጅ በእግዚአብሔር ፊት ወጣ» (የዮሐንስ ራእይ 8:4)።

የወርቁ ጠርዝ ከላይ በወርቅ መሰቀሉ ሥር እንደ ተገለጸው የክርስቲያንን መንጻት ያመለክታል። በኢየሱስ ክርስቶስና በደሙ ኃይል ማመን ወርቅ በእሳት እንደሚነጥር ሰውን የሚያነጥር የእንጥረኛ እሳት ነው። «ሦስተኛውንም ክፍል ወደ እሳት አገባለሁ፥ ብርም እንደሚነጥር አነጥራቸዋለሁ፥ ወርቅም እንደሚፈተን እፈትናቸዋለሁ፤ እነርሱም ስሜን ይጠራሉ፥ እኔም እሰማቸዋለሁ» (ትንቢተ ዘካርያስ 13:9)። እዚህ ወርቁ «የነገሥታት ንጉሥና የጌታዎች ጌታ» (የዮሐንስ ራእይ 19:16) በሆነው በኢየሱስ ክርስቶስ ፈጽሞ የሚያምንና የሚታመን የነጠረውን ክርስቲያን ያመለክታል።

✠

የተቀረጸው ጽሑፍ

በጠርዙ ዙሪያ «GARLAND F. BYERS, JR. ✠ EPISCOPUS» የሚለው ጽሑፍ ይዞራል። ሰሙ ማኅተሙ የጳጳሱ የራሳቸው መሆኑን ያመለክታል። *Episcopus* ጳጳስ ማለት የሆነ የላቲን ቃል ነው። የመጣውም «ጠባቂ» ማለት ከሆነው ከግሪኩ *episkopos* ሲሆን፣ ቅዱስ ጳውሎስ የኤፌሶንን ሽማግሌዎች ባዘዘ ጊዜ የተጠቀመበት ቃል ነው፦

> «በገዛ ደሙ የዋጃትን የእግዚአብሔርን ቤተ ክርስቲያን ትጠብቁአት ዘንድ መንፈስ ቅዱስ እናንተን ጳጳሳት አድርጎ ለሾመባት ለመንጋው ሁሉና ለራሳችሁ ተጠንቀቁ።»
>
> የሐዋርያት ሥራ 20:28

ሰሙና ማዕረጉ በእኒድነት ጳጳሱ በየዕለቱ በሚካሄደው መንፈሳዊ ጦርነት እንደሚሳተፉ ያመለክታሉ፦ «የጦር ዕቃችን ሥጋዊ አይደለምና፥ ምሽግን ለመሰበር ግን በእግዚአብሔር ፊት ብርቱ ነው» (2ኛ ወደ ቆሮንቶስ ሰዎች 10:4)። እርሳቸው የእግዚአብሔር አስተዳደር አባል ናቸው፤ ጳጳስ ሆነው ተሹመዋል፤ እውነተኛውን ትምህርት እንዲናገሩና ዝም እንዳይሉም ታዘዋል። ምክንያቱም «ኤጲስ ቆጶስ፥ እንደ እግዚአብሔር መጋቢ፥ የማይነቀፍ ሊሆን ይገባዋልና፤ ... ሕይወት በሚገኝበት ትምህርት ደግሞ ሊመክር ተቃዋሚዎቹንም ሊወቅስ ይችል ዘንድ፥ እንደተማረው በታመነ ቃል ይጽና» (ወደ ቲቶ 1:7, 9)።

ዝም ማለት እንደ ኃጢአት ይቈጠራል፦ «እንግዲህ በጎ ለማድረግ አውቆ ለማይሠራው ኃጢአት ነው» (የያዕቆብ መልእክት 4:17)። ጌታ ሰይፍ ሲመጣ አይቶ መለከትን የማይነፋውን ጕበኛ አሰጠነቀቀ፦ «ደሙን ግን ከጕበኛው እጅ እፈልጋለሁ» (ትንቢተ ሕዝቅኤል 33:6)። ቅዱስ ጳውሎስ «ወንጌልንም ባልሰብክ ወዮልኝ» አለ (1ኛ ወደ ቆሮንቶስ ሰዎች 9:16)።

ጽሑፉ የመክሊቱን ምሳሌ ያሰታውሳል (የማቴዎስ ወንጌል 25:14-30)። አንድ ጌታ ወደ ሩቅ አገር ከመሄዱ በፊት ንብረቱን ለባሪያዎቹ ሰጠ፤ ከእነርሱም ሁለቱ ነግደው የተሰጣቸውን እጥፍ አደረጉት። ጌታውም ለእያንዳንዳቸው እንዲህ አለ፦ «መልካም፥ አንተ በጎ ታማኝም ባሪያ፤ በጥቂቱ ታምነሃል፥ በብዙ እሾምሃለሁ፤ ወደ ጌታህ ደስታ ግባ» (የማቴዎስ ወንጌል 25:21)። ሦስተኛው መክሊቱን በምድር ውስጥ ሸሸገ፤ ጌታውም «አንተ ክፉና ሃኬተኛ ባሪያ» (የማቴዎስ ወንጌል 25:26) ብሎ መለሰለት። ምሳሌው ጳጳሱን ያለባቸውን ክቡድ ግዴታ ያሳሰባቸዋል፦

- የኢየሱስ ክርስቶስን ወንጌል በተረዱት መሠረት መናገር፤
- በእግዚአብሔር ፊት ትክክልና ጽድቅ ለሆነው መቆም፤ እና
- የጌታችንና የመድኃኒታችን የኢየሱስ ክርስቶስ በጎና ታማኝ ባሪያ መሆን።

ጳጳሱ ለምን እንደ ተጠሩ አያውቁም። የሚያውቁት እንደ ተጠሩ ብቻ ነው፤ ያ እውነታ ብቻውንም ሥልጣንንና ኃላፊነትን ያጎናጽፋቸዋል። «እኔ መረጥኋችሁ እንጂ እናንተ አልመረጣችሁኝም፤ ... ልትሄዱና ፍሬ ልታፈሩ ፍሬአችሁም ሊኖር ሾምኋችሁ» (የዮሐንስ ወንጌል 15:16)። «እግዚአብሔር በጸጋው ሰጥታና በመጥራቱ አይጸጸትምና» (ወደ ሮሜ ሰዎች 11:29)። ብዙ ከተሰጣቸው ብዙ ይፈለግባቸዋል፦ «ብዙም ከተሰጠው ሰው ሁሉ ከእርሱ ብዙ ይፈለግበታል» (የሉቃስ ወንጌል 12:48)።

በጳጳሱ ስምና *Episcopus* ከሚለው ቃል ጋር የተቀመጡት ትናንሽ መስቀሎች እርሳቸው የመሰቀል ጳጳስ፣ የጌታችንና የመድኃኒታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ቤተ ክርስቲያን ጳጳስ መሆናቸውን ያመለክታሉ። ስማቸውም

ሹመታቸውም ከክርስቶስ ጋር ባላቸው ግንኙነት እንዴት እንደሚቆሙ ያሳያሉ። «ነገር ግን ዓለም ለእኔ የተሰቀለበት እኔም ለዓለም የተሰቀልሁበት ከጌታችን ከኢየሱስ ክርስቶስ መስቀል በቀር ሌላ ትምክህት ከእኔ ይራቅ» (ወደ ገላትያ ሰዎች 6:14)። ጳጳሱ ከሁሉ በላይ ለክርስቶስና ለእግዚአብሔር ታማኝነት አለባቸው። መስቀሎቹ ለእግዚአብሔር ብቻ የሚገባውን ያንን መታዘዝ ያመለክታሉ፦

> «በኋላዬ ሊመጣ የሚወድ ቢኖር፥ ራሱን ይካድ መስቀሉንም ዕለት ዕለት ተሸክሞ ይከተለኝ።»
>
> የሉቃስ ወንጌል 9:23

> «ለሁለት ጌቶች መገዛት የሚቻለው ማንም የለም»
>
> የማቴዎስ ወንጌል 6:24

> «ከሰው ይልቅ ለእግዚአብሔር ልንታዘዝ ይገባል።»
>
> የሐዋርያት ሥራ 5:29

✠

መሪ ቃሉ

Euntes in Mundum Universum፣ ማለትም «ወደ ዓለም ሁሉ እየሄዱ»፣ የሚለው መሪ ቃል በማኅተሙ ወርቅ ውስጥ ተቀምጧል። በወርቅ የተቀመጠው፣ ጳጳሱ በሥርዓቱ መሠረት ተሹመው በመንፈስ ቅዱስ እሳት ስለ ነጠሩና ቅዱስ ሥልጣነ ክህነትን ስለ ተቀበሉ ነው። ያ ሥልጣነ ክህነትም ከቀድሞው እጅግ የከበደ ወንጌልን የማሰፋፋት ኃላፊነት አሁን ያጎናጽፋቸዋል። ያ እሳት በሚፈጽሙት እያንዳንዱ ምሥጢራዊ አገልግሎት እንደገና ይቀጣጠላል። ቅዱስ ጳውሎስ ለጢሞቴዎስ እንደ ጻፈው፦ «እጆቼን በመጫኔ በአንተ ያለውን የእግዚአብሔርን ስጦታ እንድታነሣሣ አሳሰብሃለሁ» (2ኛ ወደ ጢሞቴዎስ 1:6)።

ቃላቱ የሐዋርያትና የተተኪዎቻቸው፣ የጳጳሳት፣ ተልእኮ ናቸው። የክርስቶስ የራሱ ትእዛዝ ናቸው፦

> «ወደ ዓለም ሁሉ ሂዱ ወንጌልንም ለፍጥረት ሁሉ ስበኩ።»
>
> የማርቆስ ወንጌል 16:15

የእግዚአብሔር ቃልና የኢየሱስ ክርስቶስ ወንጌል ሊሰበክና ለዓለም አሕዛብ ሁሉ ተደራሽ ሊሆን ይገባል፦ «ለአሕዛብም ሁሉ ምስክር እንዲሆን ይህ የመንግሥት ወንጌል በዓለም ሁሉ ይሰበካል» (የማቴዎስ ወንጌል 24:14)። ጳጳሱ የአሕዛብ ጳጳስ ተብለው የሚጠሩት ስለዚህ ነው። በማርቆስ ወንጌል 16:15 ያለው የክርስቶስ ትእዛዝ ወደ አገልግሎቱ የተጠራ ሁሉ ወደ ዓለም ሁሉ እንዲሄድና ወንጌልን ለፍጥረት ሁሉ እንዲሰብክ ይጠይቃል።

ባለፉት ዘመናት ይህ በአካል መገኘትን፣ ማለትም መጓዝን፣ መውጣትንና የእግዚአብሔርን ቃል ማስራጨትን ያመለክት ነበር። በአሁኑ ዘመን ደግሞ ለጳጳሱ የእግዚአብሔርን ቃልና እውነተኛውን ትምህርት መጻፍና ማሳተም፣ አሕዛብም ሁሉ ቢፈልጉ እንዲያነቡት በዓለም አቀፍ ድር ላይ ተደራሽ ማድረግን ያመለክታል። «አንባቢው ይፈጥን ዘንድ ራእዩን ጻፍ፥ በጽላትም ላይ ግለጠው» (ትንቢተ ዕንባቆም 2:2)። «ያለ ሰባኪስ እንዴት ይሰማሉ?» (ወደ ሮሜ ሰዎች 10:14)።

የእግዚአብሔርን ቃልና ኢየሱስ ክርስቶስን መቀበል የግል ምርጫ ነው፤ በማንም ላይ በግድ ሊጫን አይገባም። «የምታመልኩትን ዛሬ ምረጡ» (መጽሐፈ ኢያሱ 24:15)። «የወደደም የሕይወትን ውኃ እንዲያው ይውሰድ» (የዮሐንስ ራእይ 22:17)። ጌታ እንዲህ ይላል፦ «ዓመፀኛው ወደ ፊት ያምፅ፥ ርኩሱም ወደ ፊት ይርከስ፥ ጻድቁም ወደ ፊት ጽድቅ ያድርግ፥ ቅዱሱም ወደፊት ይቀደስ» (የዮሐንስ ራእይ 22:11)።

የእግዚአብሔርን ቃልና የኢየሱስ ክርስቶስን ወንጌል በአማኞችም በማያምኑትም ፊት ማቅረብ የጳጳሱ ሥራና ተግባር ነው። ለአማኙ እምነቱ እንደገና ሊቀጣጠል፣ ሊበረታና ይበልጥ ሊጸና ይችላል፤ ጌታ ጴጥሮስን እንዳዘዘው፦ «አንተም በተመለስህ ጊዜ ወንድሞችህን አጽና» (የሉቃስ ወንጌል 22:32)። ለማያምነው ደግሞ ጌታና ንጉሥ በሆነው በኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ማመን ሊያደርሰው ይችላል፤ «እንግዲያስ እምነት ከመስማት ነው መስማትም በእግዚአብሔር ቃል ነው» (ወደ ሮሜ ሰዎች 10:17)።

✠

ማስታወሻዎች

1 የእስክንድርያው ቀሌምንጦስ፣ መምህሩ፣ መጽሐፍ 3፣ ምዕራፍ 11።

2 *Encyclopædia Britannica*፣ «sigillography» በሚለው ርዕስ ሥር።

Euntes in Mundum Universum፦ «ወደ ዓለም ሁሉ ሂዱ» (የማርቆስ ወንጌል 16:15፣ የ1954 ዓ.ም. ትርጉም)።

Amharic Scripture quotations: copyright © 1962, 2003 United Bible Societies. Revised Amharic Bible in XML (2003). Printed version by United Bible Societies (C)1962. E-Text in transliterated ASCII format by Lapsley/Brooks Foundation 1994. Unicode UTF-8 transformation and XML-

tagging by Dirk Röckmann 2003 (www.nt-text.net). With kind permission of the Bible Society of Ethiopia. Every non-commercial work using this data in any form must fully include this copyright statement! Every commercial use of parts or the complete data in any form needs written permission of the Bible Society of Ethiopia!